

บันทึก

เรื่อง ข้อกฎหมายเกี่ยวกับ อ.ก.ตร.จังหวัด ตามมาตรา ๓๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ.๒๕๒๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศ
คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๘ เรื่อง
การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตำรวจ

กรมตำรวจได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๕๔๕/๑๓๒ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๗ถึง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมตำรวจมีปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับ ตำแหน่ง
ข้าราชการตำรวจในตำรวจภูธรปัจจุบันว่า มีตำแหน่งใดบ้างที่เป็น อ.ก.ตร.จังหวัดตามมาตรา ๓๙
ทวิ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ.๒๕๒๑ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะ
รักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๘ ลงวันที่๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ทั้งนี้ เนื่องจาก
มาตรา ๓๙ ทวิ วรรคแรกและวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติไว้ ดังนี้

“ให้มีอนุกรรมการข้าราชการตำรวจประจำจังหวัด เรียกโดยย่อว่าอ.ก.ตร.จังหวัด
โดยออกนามตามจังหวัดนั้น ๆ อ.ก.ตร.จังหวัดประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน
อัยการจังหวัดหรือผู้แทน ผู้บังคับการตำรวจภูธรหรือผู้แทน รองผู้บังคับการซึ่งทำหน้าที่หัวหน้า
ตำรวจภูธรจังหวัดหรือผู้แทน ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดหรือผู้แทน ผู้กำกับการตำรวจภูธรเขต
หรือผู้แทน เป็นอนุกรรมการโดยตำแหน่ง และอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่ง
อนุกรรมการโดยตำแหน่งได้เลือกจากข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ หรือเทียบเท่าขึ้นไป
และรับราชการอยู่ในจังหวัดนั้น”

“ให้ อ.ก.ตร.จังหวัดแต่งตั้งข้าราชการตำรวจตำแหน่งรองผู้กำกับการตำรวจภูธร
จังหวัดคนหนึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ และจะแต่งตั้งข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรคนหนึ่ง
ในจังหวัดนั้นเป็นผู้ช่วยเลขานุการด้วยก็ได้”

ปัจจุบัน ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย
(ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ.๒๕๓๖ ได้ยกเลิกส่วนราชการระดับกองบัญชาการและกองบังคับการ และ
คณะกรรมการข้าราชการตำรวจโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีได้เปลี่ยนแปลงการ
กำหนดตำแหน่งของตำรวจภูธรเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว โดยตำแหน่งผู้
บังคับการที่รับผิดชอบตำรวจภูธรเขตต่าง ๆ ไม่มีกำหนดไว้ และตำแหน่งข้าราชการตำรวจในแต่ละ
จังหวัดกำหนดไว้ ดังนี้

จังหวัดใหญ่ ๑๒ จังหวัด ประกอบด้วย ผู้บังคับการทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจภูธร
จังหวัด รองผู้บังคับการทำหน้าที่รองหัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด ผู้กำกับการทำหน้าที่หัวหน้าสถานี
ตำรวจภูธรอำเภอเมือง ผู้กำกับการทำหน้าที่อำนวยการ รองผู้กำกับการทำหน้าที่รองหัวหน้า
ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง รองผู้กำกับการทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจสถานีตำรวจภูธร
อำเภอ

จังหวัดเล็ก ๖๓ จังหวัด ประกอบด้วย รองผู้บังคับการทำหน้าที่หัวหน้า ตำรวจภูธรจังหวัด ผู้กำกับการทำหน้าที่รองหัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด ผู้กำกับการทำหน้าที่หัวหน้า ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง (๕๓ จังหวัด) รองผู้กำกับการทำหน้าที่รองหัวหน้าตำรวจ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง รองผู้กำกับการทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง (๑๐ จังหวัด) รองผู้กำกับการทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอ

ตำแหน่งข้าราชการตำรวจต่าง ๆ ดังกล่าว ในปัจจุบันมีปัญหาว่าตำแหน่งใดเป็น อ.ก.ตร.จังหวัด และตำแหน่งใดเป็นตำแหน่งที่ อ.ก.ตร.จังหวัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้เป็นกรรมการ และเลขานุการ อ.ก.ตร.จังหวัดได้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ ตำรวจ พ.ศ.๒๕๒๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๘ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาเรื่อง ดังกล่าวประกอบคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรม ตำรวจ) แล้ว ได้ความว่า มาตรา ๓๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๘ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตำรวจ ได้บัญญัติให้ ผู้บังคับการตำรวจภูธร รองผู้บังคับการซึ่งทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัด และผู้กำกับการ ตำรวจภูธรเขต ซึ่งเป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการตามโครงสร้างของกรมตำรวจในขณะนั้น เป็น อ.ก.ตร.จังหวัดโดยตำแหน่ง แต่ต่อมา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของงานตำรวจภูธร โดยพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ.๒๕๓๖ และ ก.ตร.ได้กำหนดตำแหน่งของตำรวจภูธรชั้นใหม่ทำให้ตำแหน่งต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ

ตำแหน่ง “ผู้บังคับการตำรวจภูธร” เดิมเป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการกอง

๑ มาตรา ๓๙ ทวิ ให้มีอนุกรรมการข้าราชการตำรวจประจำจังหวัดเรียกโดยย่อว่า อ.ก.ตร. จังหวัด โดยออกนามตามจังหวัดนั้น ๆ อ.ก.ตร.จังหวัดประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน อัยการ จังหวัดหรือผู้แทน ผู้บังคับการตำรวจภูธรหรือผู้แทน รองผู้บังคับการซึ่งทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัดหรือ ผู้แทนผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดหรือผู้แทน ผู้กำกับการตำรวจภูธรเขตหรือผู้แทนเป็นอนุกรรมการโดย ตำแหน่ง และอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่งอนุกรรมการโดยตำแหน่งได้เลือกจากข้าราชการซึ่ง ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ หรือเทียบเท่าขึ้นไป และรับราชการอยู่ในจังหวัดนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามที่ก.ตร.กำหนด

ให้ อ.ก.ตร.จังหวัด แต่งตั้งข้าราชการตำรวจตำแหน่งรองผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดคนหนึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ และจะแต่งตั้งข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรคนหนึ่งในจังหวัดนั้นเป็นผู้ช่วยเลขานุการด้วยก็ได้

ให้ อ.ก.ตร.จังหวัด มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๙ และให้นำมาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลมโดยให้อำนาจหน้าที่ของ ก.ตร.ตามบทบัญญัติ ดังกล่าวเป็นอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.ตร.จังหวัด

บังคับการตำรวจภูธร ๑-๑๒ ซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนกลาง รับผิดชอบราชการกรมตำรวจในบางจังหวัด ปัจจุบันตำแหน่ง “ผู้บังคับการ” เป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการตำรวจจังหวัดในจังหวัดขนาดใหญ่ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค

ตำแหน่ง “รองผู้บังคับการซึ่งทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจจังหวัด” เดิมเป็นหัวหน้าส่วนราชการตำรวจจังหวัดในจังหวัดขนาดใหญ่ ซึ่งมีตำรวจภูธรเขตเป็นหน่วยงานในสังกัด ปัจจุบัน แม้ว่าจะยังคงมีตำแหน่งที่เรียกชื่อเหมือนเดิมว่า “รองผู้บังคับการซึ่งทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจจังหวัด” แต่เป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการตำรวจจังหวัดในจังหวัดขนาดเล็ก บังคับบัญชาตำรวจอำเภอหรือสถานีตำรวจโดยตรง

ตำแหน่ง “ผู้กำกับการตำรวจจังหวัด” เดิมเป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการตำรวจจังหวัดในจังหวัดขนาดเล็ก และตำแหน่ง “ผู้กำกับการตำรวจภูธรเขต” เดิมเป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการตำรวจภูธรเขตในจังหวัดขนาดใหญ่ที่มีการแบ่งออกเป็นเขต ปัจจุบันตำรวจภูธรเขตถูกยกเลิกแล้ว จึงไม่มีตำแหน่งผู้กำกับการตำรวจภูธรเขตอีก แต่ในปัจจุบันจะมีตำแหน่ง “ผู้กำกับการทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจสถานีตำรวจอำเภอเมือง” “ผู้กำกับการทำหน้าที่อำนวยการ” และ “ผู้กำกับการทำหน้าที่รองหัวหน้าตำรวจจังหวัด” ซึ่งเป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการในระดับต่ำกว่าเดิม

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้ตำแหน่งต่าง ๆ ของตำรวจแตกต่างจากเมื่อวันที่ได้มีการบัญญัติมาตรา ๓๙ ทวิ ขึ้นโดยประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๘ ฯ เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นชื่อเรียกตำแหน่งอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์ตามสายบังคับบัญชา ตลอดจนโครงสร้างการจัดองค์กร จนไม่อาจกำหนดได้แน่นอนว่า ตำแหน่งของข้าราชการตำรวจในปัจจุบันตำแหน่งใดบ้างที่มีฐานะเทียบได้กับตำแหน่งที่มาตรา ๓๙ ทวิ กำหนดให้เป็น อ.ก.ตร.จังหวัด เพื่อที่จะทำให้อ.ก.ตร.จังหวัดมีองค์ประกอบครบถ้วนตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้แต่เดิม

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตำแหน่งข้าราชการตำรวจซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็น อ.ก.ตร.จังหวัดแล้ว เห็นว่า เมื่อสภาพข้อเท็จจริงของตำแหน่งข้าราชการตำรวจในปัจจุบันไม่อาจปรับให้ตรงกับตำแหน่งที่มาตรา ๓๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ.๒๕๒๑ ๑ ได้บัญญัติไว้เนื่องจากกรมตำรวจได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างของกรมตำรวจใหม่ทำให้ไม่อาจหาตำแหน่งข้าราชการตำรวจได้ การแก้ไขอุปสรรคดังกล่าวอาจจะทำได้ ๒ วิธี คือ

๑. แก้ไขมาตรา ๓๙ ทวิ ให้สอดคล้องกับตำแหน่งข้าราชการตำรวจในปัจจุบัน
หรือ

๒. แก้ไขชื่อตำแหน่งข้าราชการตำรวจในปัจจุบันให้สอดคล้องกับมาตรา ๓๙
ทวิ

ทั้งนี้ สุดแล้วแต่กรมตำรวจจะพิจารณาดำเนินการ

(ลงชื่อ) ม. ตันเต็มทรัพย์

(นายไมตรี ต้นเต็มทรัพย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๓๗